

THỰC TRẠNG VÀ BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG THỰC TẬP SƯ PHẠM LẦN HAI CỦA SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC THỂ CHẤT TRƯỜNG ĐẠI HỌC THỂ DỤC THỂ THAO BẮC NINH

Lê Ngọc Nhung⁽¹⁾
Phạm Văn Toàn⁽²⁾

Tóm tắt:

Bằng những phương pháp nghiên cứu khoa học thường quy trong lĩnh vực TĐTT, chúng tôi tập trung tìm hiểu thực trạng công tác quản lý hoạt động thực tập sư phạm lần 2 của sinh viên ngành Giáo dục thể chất Trường Đại học TĐTT Bắc Ninh; Từ đó phân tích nguyên nhân, đề xuất 06 biện pháp khắc phục nhằm nâng cao chất lượng hoạt động thực tập sư phạm, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của nhà trường.

Từ Khóa: Thực tập sư phạm, ngành Giáo dục thể chất, Trường Đại học TĐTT Bắc Ninh.

Current status and improvement measures in managing the second pedagogical internship activities of students majoring in Physical Education, Bac Ninh Sports University

Summary:

Through regular scientific research methods, we focus on researching the current status of the management activity in pedagogical internship activities of students majoring in Physical Education at Bac Ninh Sports University. Basing on that, we analyzed the causes and proposed 06 improvement measures in order to increase the quality of pedagogical practice activities as well as the training quality of the university.

Keywords: Pedagogical internship, Physical Education major, Bac Ninh Sports University

ĐẶT VẤN ĐỀ

Thực tập sư phạm (TTSP) của sinh viên (SV) Ngành Giáo dục thể chất (GDTC) Trường Đại học TĐTT Bắc Ninh lần thứ hai là dịp SV trực tiếp giảng dạy cho học sinh, SV. Đây là quá trình rèn nghề cho SV Ngành GDTC đồng thời SV trải nghiệm, vận dụng những tri thức lí luận vào thực tiễn giảng dạy, giáo dục trong nhà trường để hình thành và củng cố những kĩ năng sư phạm cơ bản. Tuy nhiên, qua thực tiễn hoạt động TTSP còn cho thấy một số bất cập và hạn chế. Vì vậy, vấn đề này cần được làm rõ và có những biện pháp nâng cao hiệu quả TTSP cho SV của Nhà trường.

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Trong quá trình nghiên cứu chúng tôi đã sử dụng các phương pháp sau: phân tích và tổng hợp tài liệu, phỏng vấn tọa đàm, quan sát sư phạm và toán học thống kê.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

1. Thực trạng quá trình tổ chức, nội dung thực tập và tiêu chí đánh giá hoạt động TTSP của sinh viên Ngành GDTC Trường Đại học TĐTT Bắc Ninh

Mỗi năm học, Khoa GDTC có khoảng 250 SV TTSP năm thứ 4 TTSP lần 2 tại các trường THPT trong tỉnh Bắc Ninh và các cơ sở giáo dục ở các tỉnh khác. Đây là những cơ sở đáp ứng các tiêu chí của hoạt động TTSP.

(1) Tổ chức TTSP

Sinh viên Ngành GDTC đi thực tập được chia thành các đoàn dưới hình thức: Trường Đại học TĐTT Bắc Ninh cử một giảng viên của Khoa GDTC làm trưởng đoàn đến các cơ sở TTSP để cùng với giáo viên ở cơ sở hướng dẫn SV thực tập. Mỗi đoàn khoảng 30-40 SV. Các nhóm trưởng TT là SV được lựa chọn trong số cán bộ lớp có năng lực trong học tập cũng như

⁽¹⁾ThS, Trường Đại học TĐTT Bắc Ninh

⁽²⁾ThS, Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên

biết cách tổ chức quản lí các hoạt động để giúp việc cho trưởng đoàn. Các đoàn chia SV thành các nhóm về các trường (7 – 15 SV /1 nhóm) để tạo điều kiện thuận lợi cho SV trao đổi, thảo luận các vấn đề liên quan đến chuyên môn nghiệp vụ một cách dễ dàng. Từng SV thực hiện đầy đủ các nội dung TTSP theo chỉ đạo của giảng viên hướng dẫn, đúng tiến độ trong kế hoạch đã được phê duyệt.

(2) Nội dung chương trình TTSP

Hoạt động TTSP lần 2 bao gồm: Tìm hiểu thực tế giáo dục, thực tập làm chủ nhiệm lớp và công tác Đội, thực tập giảng dạy, làm báo cáo thu hoạch. Ngoài ra còn có mục tiêu sau: Giúp SV nắm vững những quy định về nhiệm vụ, quyền hạn, chuẩn chức danh nghề nghiệp của người giáo viên ở cấp THPT, phấn đấu đạt chuẩn và trở thành giáo viên nắm vững chuyên môn; Tạo điều kiện cho SV chủ động, sáng tạo trong việc vận dụng kiến thức đã học và rèn luyện các kĩ năng giáo dục và dạy học trong thực tế trường THPT, từ đó hình thành năng lực sư phạm; Kết quả TTSP lần 2 là một trong những điều kiện để SV được công nhận tốt nghiệp; Giúp Trường Đại học TDTT Bắc Ninh và Khoa GDTC có cơ sở đánh giá chất lượng đào tạo đội ngũ cán bộ giáo viên, từ đó đề xuất phương hướng nâng cao chất lượng đào tạo.

(3) Tiêu chí đánh giá TTSP:

Điểm thực tập giảng dạy: Chuẩn bị (1,5 đ); Nội dung (2 đ); Phương pháp (3 đ); Phương tiện (1 đ); Tổ chức (1,5 đ); Kết quả (1 đ).

Điểm thực tập chủ nhiệm: Tinh thần thái độ, ý thức và trách nhiệm (2 đ); Xây dựng kế hoạch (3 đ); Mức độ hoàn thành kế hoạch (3 điểm); Sáng tạo trong thực hiện kế hoạch (2 đ).

Điểm ý thức tổ chức kỉ luật: Chấp hành tốt nội quy đoàn thực tập, nội quy trường thực tập và những quy định của địa phương nơi trường đóng (3 đ); Tinh thần ý thức tham gia các nội dung thực tập (3 đ); Mối quan hệ với bạn bè, giáo viên trường thực tập và nhân dân địa phương nơi trường đóng (2 điểm); Ý thức với công việc, tác phong mô phạm, sự năng nổ, nhiệt tình (2 đ).

Điểm báo cáo thu hoạch: Tinh thần ý thức, thái độ (3 đ); Đúng mẫu kế hoạch (1 đ); Đầy đủ các nội dung đã tiếp thu (2 đ); Đánh giá nội

dung thu hoạch (3 đ); Trình bày (1 đ).

Tất cả các nội dung đợt TTSP của SV đều được đánh giá cho điểm, tính hệ số và lấy một điểm tổng hợp chung. Việc đánh giá được thực hiện bằng các phiếu cụ thể cho từng nội dung, được đánh giá theo thang điểm 10 và xếp loại như sau: Xuất sắc: đạt từ điểm 9-10; Giỏi: đạt từ điểm 8 đến cận 9; Khá: đạt từ điểm 7 đến cận 8; Trung bình khá: đạt từ điểm 6 đến cận 7; Trung bình: đạt từ điểm 5 đến cận 6; Không đạt: dưới điểm 5.

2. Thực trạng tổ chức, quản lí, chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện hoạt động TTSP cho sinh viên ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

2.1. Trách nhiệm tổ chức, quản lí, chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện hoạt động TTSP

** Đối với Trường Đại học TDTT Bắc Ninh:*

- Lập kế hoạch TTSP, ấn định nội dung, thời gian, số lượng các đoàn cho các đợt thực tập, chọn địa điểm thực tập và dự trù kinh phí. Chủ động phối hợp với các Sở GD&ĐT ở các tỉnh thống nhất kế hoạch TTSP, thành lập ban chỉ đạo thực tập.

- Ra quyết định thành lập Ban chỉ đạo TT của cơ sở gồm đại diện BGH, các phòng, ban và Trưởng khoa để tổ chức, điều hành và xét duyệt các kết quả thực tập.

** Đối với Sở GD&ĐT các tỉnh có sinh viên về thực tập:*

- Theo kế hoạch đã thống nhất với Trường ĐH TDTT Bắc Ninh, Sở GD&ĐT chọn các cơ sở thực tập, triển khai kế hoạch thực tập và họp rút kinh nghiệm sau đợt thực tập.

** Đối với cơ sở thực tập (các trường THPT):* Mỗi cơ sở thực tập thành lập một ban chỉ đạo thực tập do Hiệu trưởng làm trưởng ban, Hiệu phó trường THPT làm phó ban, các tổ trưởng hay nhóm trưởng chuyên môn có SV thực tập làm ủy viên. Ban chỉ đạo của cơ sở thực tập có nhiệm vụ: đón tiếp SV; cử giáo viên hướng dẫn thực tập; lập kế hoạch hướng dẫn SV thực tập; quản lí SV trong thời gian thực tập; đánh giá, xếp loại SV khi kết thúc đợt thực tập; đề nghị khen thưởng, kỉ luật SV có thành tích hoặc vi phạm nội quy, quy chế thực tập; thông tin về kết quả thực tập đối với Trưởng đoàn thực tập, tổ chức rút kinh nghiệm sau đợt thực.

2.2. Một số hạn chế trong công tác TTSP

Từ thực tiễn trực tiếp tham gia chỉ đạo thực hiện công tác TTSP cho SV ngành GDTC Trường ĐH TDTT Bắc Ninh, đồng thời lắng nghe ý kiến của cán bộ quản lý và giáo viên hướng dẫn TTSP tại các trường, chúng tôi nhận thấy, chương trình TTSP được nhà trường tổ chức khá chặt chẽ. Tuy nhiên, công tác TTSP hiện nay vẫn còn một số hạn chế chủ yếu sau:

- Sinh viên khó vận dụng phương pháp mới trong thời gian thực tập do kiến thức học ở trường Đại học khác với việc dạy và rèn những kỹ năng mà giáo viên cần có khi tác nghiệp.

- Sự phối hợp giữa Trường Đại học TDTT Bắc Ninh và các trường THPT thiếu chặt chẽ, ngoài đợt thực tập hầu như rất ít có liên lạc giữa Khoa GDTC với Ban Giám hiệu các trường THPT nên không có điều kiện thường xuyên cập nhật kiến thức của giáo viên THPT để việc thực tập được phối hợp nhịp nhàng.

- Việc đánh giá kết quả TTSP của SV còn gặp nhiều điều bất cập mặc dù đã có phiếu đánh giá khá chi tiết, cụ thể: Sự chênh lệch trong đánh giá giữa các trường và giáo viên hướng dẫn; điểm thực tập thường không phản ánh được thực chất hoạt động thực tập; mục tiêu TTSP cũng chưa được thực hiện triệt.

- Các điều kiện đảm bảo cho hoạt động TTSP chậm thay đổi, thiếu tính động viên khích lệ đối với những giáo viên trực tiếp tham gia chỉ đạo hoạt động TTSP.

3. Biện pháp nâng cao chất lượng hoạt động TTSP của sinh viên Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

3.1. Lựa chọn biện pháp nâng cao chất lượng hoạt động TTSP của sinh viên Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Để lựa chọn được các biện pháp, dựa trên các nguyên tắc khoa học (thực tiễn, khả thi, đồng bộ) đặt ra, chúng tôi tham khảo các tài liệu liên quan đến TTSP. Kết quả đã tổng hợp được 06 biện pháp khắc phục hạn chế, nâng cao chất lượng hoạt động TTSP dựa trên các căn cứ, yêu cầu, cơ sở tổ chức quản lý. Tiếp đó, tiến hành phỏng vấn 30 chuyên gia, nhà chuyên môn. Kết quả được trình bày tại bảng 1.

Kết quả bảng 1 cho thấy, 06 biện pháp nâng cao chất lượng hoạt động TTSP của SV Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh đều được đánh giá ở mức đồng ý sử dụng từ 83.3% đến 100%.

3.2. Đề xuất nội dung các biện pháp nâng cao chất lượng hoạt động TTSP của sinh viên Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Trên cơ sở lý luận và thực tiễn, chúng tôi xây dựng nội dung các biện pháp như sau:

Biện pháp 1. Thực hiện nghiêm túc quy định về phân cấp trách nhiệm tổ chức, quản lý, chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện hoạt động TTSP; đổi mới, hoàn thiện bộ máy tổ chức

Cơ cấu tổ chức gọn nhẹ, linh hoạt, phù hợp với yêu cầu sẽ giúp cho việc thực hiện các

Bảng 1. Kết quả phỏng vấn lựa chọn một số biện pháp nâng cao chất lượng hoạt động TTSP của sinh viên Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh (n= 30)

TT	Biện pháp	Đồng ý sử dụng		Không đồng ý sử dụng	
		n	%	n	%
1.	Thực hiện nghiêm túc quy định về phân cấp trách nhiệm tổ chức, quản lý, chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện hoạt động TTSP; đổi mới, hoàn thiện bộ máy tổ chức	29	96.60	1	3.33
2.	Phát triển đội ngũ quản lý, chỉ đạo hoạt động TTSP	28	93.30	2	6.66
3.	Hoàn thiện cơ chế quản lý hoạt động TTSP	27	90.00	3	10.00
4.	Chỉ đạo xây dựng và phê duyệt kế hoạch TTSP	25	83.33	5	16.60
5.	Chỉ đạo triển khai và kiểm tra, đánh giá việc thực hiện hoạt động TTSP	26	86.60	4	13.30
6.	Có cơ chế hỗ trợ kinh phí hoạt động TTSP hợp lý	30	100	0	0

Kiểm tra, đánh giá công tác thực tập sư phạm là một trong những giải pháp tốt để nâng cao chất lượng thực tập sư phạm của sinh viên

nhiệm vụ một cách nhanh chóng, đạt hiệu quả cao. Cụ thể: (1) Hiệu trưởng là người trực tiếp chỉ đạo và quyết định công việc của các đơn vị chức năng; (2) Phòng Đào tạo, QLKH & HTQT: Tham mưu, giúp Hiệu trưởng trong công tác quản lý, tổ chức việc kiểm tra, giám sát, đánh giá quá trình thực hiện, xây dựng kế hoạch tổng thể về TTSP gồm: Nội dung, cách thức tiến hành, phương pháp đánh giá, kinh phí trình Hiệu trưởng phê duyệt; (3) Khoa GDTC: Xây dựng kế hoạch chi tiết về hoạt động TTSP, phương pháp đánh giá, nội dung TTSP, lập danh sách, đề xuất trường đoàn, dự trù kinh phí, lấy ý kiến các phòng liên quan trình lãnh đạo nhà trường phê duyệt; (4) Phòng Khảo thí & Đảm bảo chất lượng: Xây dựng các công cụ đánh giá, tổ chức giám sát và tham gia đánh giá kết quả TTSP; (5) Trường THPT: Là đối tác hướng dẫn, hỗ trợ, giám sát và đánh giá tổ chức thực hiện hoạt động TTSP.

Biện pháp 2. Phát triển đội ngũ quản lý, chỉ đạo hoạt động TTSP

Xây dựng phát triển đội ngũ quản lý, chỉ đạo

thực tập có đủ về số lượng, cơ cấu hợp lý và đồng bộ; Có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng GV chỉ đạo thực tập nhằm trang bị đầy đủ các kiến thức về TTSP như: Giao tiếp, lập kế hoạch, tổ chức triển khai, chỉ đạo kiểm tra và đánh giá hoạt động TTSP. Việc bồi dưỡng phải có mục đích, mục tiêu và yêu cầu rõ ràng, cụ thể, đặc biệt phải bám sát những yêu cầu đổi mới trong công tác dạy và học tại các trường THPT giai đoạn hiện tại.

Biện pháp 3. Hoàn thiện cơ chế quản lý hoạt động TTSP

- Gắn kết các đơn vị chức năng phối kết hợp cùng nhau hoạt động, là phương tiện để các đơn vị thực hiện theo đúng yêu cầu quản lý cần. Vận hành, hoạt động thực hiện thông qua phân cấp nhiệm vụ và quy trình vận hành giữa các đơn vị.

- Cơ chế tài chính: Có cơ chế khuyến khích các tổ chức đơn vị, cá nhân tham gia tài trợ, giúp đỡ quá trình TTSP; chi trả hợp lý hơn cho các đối tượng tham gia vào quản lý, chỉ đạo TTSP; tăng nguồn kinh phí tài chính cho hoạt động TTSP; khen thưởng cho cá nhân hoạt động tốt;

có một khoản kinh phí nhất định dành cho kí kết hợp đồng.

- Cơ chế phát triển đối tác trong TTSP: Lập kế hoạch phát triển, thiết lập quan hệ hỗ trợ tài chính với các nhà trường và các đối tác; sắp xếp lịch trình, nội dung gặp và làm việc với đối tác, triển khai các hoạt động hợp tác cụ thể; có kế hoạch định kì tổng kết, đánh giá hiệu quả hoạt động hợp tác với từng đối tác cụ thể theo tiêu chí đã xây dựng.

Biện pháp 4. Chỉ đạo xây dựng và phê duyệt kế hoạch TTSP

Cần thực hiện đầy đủ các bước: - Bước 1: Chuẩn bị về nội dung công việc, con người, thời gian, cơ sở vật chất, tài chính; - Bước 2: Tổ chức thực hiện: Phân công người chỉ đạo, hướng dẫn SV, giám sát, tổng hợp, báo cáo kết quả TTSP tại các trường THPT về Phòng Đào tạo, QLKH& HTQT; - Bước 3: Đánh giá kết quả hoạt động: Tổ chức sinh hoạt chuyên môn, GV báo cáo những ưu, hạn chế, khắc phục, điểm mới trong chỉ đạo TTSP. Trường Đoàn thực tập chăm báo cáo thu hoạch của SV về các nội dung đã thu được qua đợt thực tập.

Biện pháp 5. Chỉ đạo triển khai và kiểm tra, đánh giá việc thực hiện hoạt động TTSP

- Chỉ đạo: Chỉ đạo thực hiện tốt các nội dung về hoạt động TTSP, chế độ báo cáo đột xuất hoặc định kì...

- Kiểm tra: Thành lập các đoàn kiểm tra, tổ chức kiểm tra thường xuyên, kiểm tra đột xuất từ khi triển khai đến khi kết thúc đợt TTSP.

- Đánh giá: Cần xây dựng hệ thống tiêu chí đánh giá kết quả quản lí TTSP, tổng kết, điều chỉnh hoạt động đánh giá hàng năm về TTSP để báo cáo Hiệu trưởng.

- Tổ chức kiểm tra, đánh giá việc thực hiện hoạt động TTSP phải đảm bảo các nguyên tắc khách quan, công bằng.

Biện pháp 6. Có cơ chế hỗ trợ kinh phí hoạt động TTSP hợp lý

- Tăng kinh phí hướng dẫn đối với giáo viên hướng dẫn ở các trường THPT.

- Hỗ trợ kinh phí cho giảng viên tham gia hướng dẫn TTSP, các đoàn đến cơ sở thực tập kiểm tra, đánh giá như chi phí xăng xe, đi lại giao tiếp...

- Hỗ trợ kinh phí đi lại cho SV đi TTSP.

4. Khảo nghiệm tính cần thiết, tính khả thi của các biện pháp nâng cao chất lượng TTSP cho sinh viên Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Để khẳng định giá trị thực tiễn và tính khả thi của các biện pháp trên, chúng tôi tiến hành phỏng vấn 30 cán bộ quản lý, các nhà chuyên môn. Kết quả như sau: Các biện pháp đề xuất nhằm nâng cao chất lượng TTSP cho SV Khoa GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh được đánh giá với mức độ cần thiết và có tính khả thi cao (từ 93.1% - 96.5%). Như vậy, kết quả khảo nghiệm cho thấy, 6 biện pháp nâng cao chất lượng TTSP đề xuất đều mang tính cấp thiết và khả thi cao, phù hợp với đặc điểm Khoa GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh. Việc thực hiện đồng bộ các biện pháp này sẽ nâng cao chất lượng và hiệu quả TTSP cho SV Khoa GDTC.

KẾT LUẬN

Qua nghiên cứu, đề tài đã đánh giá được thực trạng công tác tổ chức, quản lí, chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện hoạt động TTSP cho SV Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh và xác định rõ 04 hạn chế trong hoạt động TTSP. Trên cơ sở đó đã lựa chọn được 06 biện pháp nâng cao chất lượng hoạt động TTSP của SV ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2003), *Quy chế thực hành TTSP áp dụng cho các trường Đại học, Cao đẳng đào tạo giáo viên phổ thông, mầm non trình độ cao đẳng hệ chính quy (Ban hành theo Quyết định số 36/2003/QĐ-BGDĐT ngày 01/8/2003 của Bộ GD&ĐT)*.

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), *Quy chế đào tạo Đại học, cao đẳng hệ chính quy theo hệ thống tín chỉ (ban hành kèm theo Quyết định số 43/2007/QĐ-GDĐT ngày 15/8/2007 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo)*.

3. *Quy chế thực tập sư phạm trong đào tạo giáo viên theo học chế tín chỉ (Ban hành kèm theo quyết định số /QĐ- ĐHTDNTBN tháng 10 năm 2018 của Hiệu trưởng Trường Đại học TDTT Bắc Ninh)*.

(Bài nộp ngày 2/10/2023, Phản biện ngày 24/10/2023, duyệt in ngày 30/11/2023)

Người chịu trách nhiệm chính: Lê Ngọc Nhung;
Email: Ngocnhungspdt@gmail.com)